

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 82

Maribor, ponedeljek 13. aprila 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

elja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Velika zmaga republikancev na Španskem

SKORO V VSEH OKROŽJIH SO DOBILI VELIKO VEČINO GLASOV. — POPOLN PORAZ MONARHISTOV.

MADRID, 13. aprila. Prvič po državnem prevratu generala Primo de Rivero l. 1923 so se vršile včeraj kot uvod v poznejše parlamentarne volitve ob ogromnem zanimanju vse javnosti po vsej državi občinske volitve, ki naj bodo nekako merilo za razmerje moči med monarhisti in republikanci. Po vseh večjih mestih države so vzdrževali mir in red močni oddelki vojaštva. V Španijo je bila odposlana celo civilna garda iz Maroka in vojaštvo vseh garnizij je bilo v strogi pripravljenosti. Volilni uradi so bili odprti od 8. zjutraj do 4. popoldne. Tako monarhisti kakor tudi republikanci so mobilizirali vse svoje sile. V Madridu samem so kandidirali med drugimi tudi vsi člani revolucionarnega odbora decembarskega upora. Prvi volilni rezultati so nadkrilili tudi najbolj drzna pričakovanja republikanske stranke in njenih pristašev. Skoro v vseh mestih v provincih je republikanska stranka v večini. V Madridu so si priborili republikanci od 50 mandatov 30 in so izvoljeni vsi voditelji decembarskega upora z Alcaro Zamoro na čelu. Republikanci so dobili večino celo v onih mestnih delih, kjer so sami računali z zmago monarhistov, kakor na primer v volilnem okrožju kraljeve palače. V nekaterih ulicah je prišlo zvečer do hudih spopadov med policijo in republikanci in je bilo pri tej priliki več oseb težje ali lažje ranjenih. V splošnem pa bi bilo vsako prerokovanje o izidu volitev preuranjeno, kajti uradni rezultati bodo objavljeni najbrže šele v četrtek. Vsekakor pa je že sedaj gotovo, da so republikanci in socialisti povsod znatno napredovali.

MADRID, 13. aprila. O včerajšnjih občinskih volitvah so sicer za enkrat znani

le še delni rezultati, vendar pa je že iz teh razvidno, da so izvojevali republikanci nepričakovano veliko zmago. V Madridu samem so dobili monarhisti okrog 34.000, republikanska koalicija, obstoječa iz republikancev, socialistov in socialnih republikancev pa več kot 100.000 glasov. Le v 3 od 50 provinc so dobili monarhisti večino. Od ure do ure se izpreminja slika na korist republikancev.

Čeprav so se vršile včeraj po vsej Španiji le volitve občinskih svetov, vendar pa pripisujejo politični krogi izidu volitev največjo važnost, ker bo nekako merilo za bližajoče se parlamentarne volitve. Vladni krogi so skrajno nervozni. Ministrski svet je bil sklican šele za jutri, vendar pa je bilo že na snojni seji ministrske konference sklenjeno, da se bo seja kabineta vršila že danes popoldne. Na tej seji bo baje padla odločitev o usodi sedanje vlade. Splošno se pričakuje, da bo vlada še tekom današnjega dne odstopila.

PARIZ, 13. aprila. Posebni poročevalec »Petit Parisien« poroča svojemu listu iz Madrida, da bo usodni rezultat včerajšnjih volitev celotno sliko le malo izpremenil. Republikanci so zmagali na vsej črti, monarhisti pa doživeli strahovit poraz. Od l. 1876 je to največja zmaga republikancev. Notranji minister je dobil ukaz, da se mora mir in red vzdržati za vsako ceno. Zvečer je bila zato policijska služba tako ojačena, da sličejo vsa večja mesta vojaškemu taborišču, ker je tudi vojaštvo strogo pripravljeno. Kralj Alfonz je baje izrazil svojo namero, da takoj odstopi, ako bo uradni rezultat včerajšnjih volitev potrdil dosedanja poročila o popolni zmagi republikancev.

Položaj na Portugalskem

LONDON, 13. aprila. Po poročilih iz Lizbone je položaj na Portugalskem slej ko prej zelo resen. V provinci se vojaštvo upira odredbam oblasti in prehaja k revolucionarnemu. Vendar pa je vlada za enkrat še gospodar položaja ter je ukrenila vse potrebno, da zaustavi vsako revolucionarno gibanje že v kali. Splošno se pa domneva, da se ji bo to le težko posrečilo.

Düsseldorfski vampir pred sodiščem

DÜSSELDORF, 13. aprila. Danes se je pričela razprava proti Petru Kürtenu, ki ima na vesti celotno vrsto umorov in je bil več let strah in trepet vsega mesta. Radi razburjenosti prebivalstva je policija odredila obsežne varnostne ukrepe. Kürten sam je izjavil svo-

Zaenkrat so vse to še načrti, a razvoj mnogih okolištin sili prizadete države k temu, da čimbolj pospešijo realizacijo. Na vsak način pa se je treba zavarovati proti obnovljeni nemški ekspanzivnosti in objestnosti in organizirati tako obrambo, ki bo dovolj sigurna. Na vsak način bi ta združitev bila sposobna, da stisne Nemčijo in obe njeni zaveznici v tesne klešče. Posebno vzhodni obrambni blok bi jo popolnoma odrezal od vzhoda in ji do celja onemogočil vsako, kakršnokoli pro-

Smrtna nesreča

BASEL, 13. aprila. V bližini Scheidegga sta na dosedaj še nepojasnen način trčila skupaj Angležinja Miss Take in angleški letalec Lionel Balfour, ki sta se smučala po po-bočju. Miss Take si je pri padcu prebila lobanjo in je bila takoj mrtva, Balfourja pa so prepeljali težko poškodovanega v bolnišnico.

diranje na to stran. S tem v zvezi bi se pa tudi Francija emancipirala od Anglije, ki v poslednjem času koketira na vse strani, samo da bi se s tem gospodarsko in politično okoristila tako s Francijo in njenimi zavezniki kakor z Nemčijo in njeno skupino, naposled pa celo tudi z Italijo. Tako stojimo tedaj pred velikim problemom, ki utegne docela spremeniti sedanje politično in gospodarsko stanje v Evropi in razčistiti negotovost, v kateri

Zola ni avtor proslulega »Obtožujem«?

Največja afera minulega stoletja je bila afera francoskega častnika Dreyfusa, ki je bil obdolžen in obsojen radi špijonaže v korist Nemčiji. Spomin na to afero je oživel nedavno nanovo, ter se je povsod po evropskih mestih predvajal zadevni film in se je tudi na nekaterih odrih igrala dramatizirana zgodovina afere. V zvezi s tem oživiljem spominov na Dreyfusov slučaj pa je objavil sin slavnega Norvežana Björnstjerna Björnsona v norveškem listu »Samteden« članek, v katerem Björnsona v norveškem listu »Samteden« članek v katerem članek, v katerem dokazuje, da Emile Zola ni avtor zgodovinskega članka »J'accuse«, objavljenega v listu »Aurore«, ki je posegel v Dreyfusovo afero v korist obtoženca. Zola članek je izzval močno senzacijo: soglasje pri vseh, ki so z Dreyfusom simpatizirali, a silen odpor pri njegovih nasprotnikih. Mladi Björnson dokazuje, da članka »J'accuse« (Obtožujem) sploh ni napisal Zola, ampak, da je bilo to odprto pismo spisano v uredništvu lista »Aurore« in predloženo Zoli v podpis. Zola se je branil podpisati, pa ne, da bi se bil bal javnega mnenja, ampak, ker takemu svojemu dopisu ni pripisoval zadostne tehtnosti. Nasvetoval je, naj bi članek podpisal Francois Coppée. Ko je ta odklonil, se Zola ni dalie branil podpisati članka. Björnstjerne Björnson, od katerega ve te podrobnosti njegov sin, je večkrat dejal, da ima za njega podpis enak pomen, kakor, če bi bil Zola sam zložil manifest. Pomenilo je takrat veliko korajžje, braniti Dreyfusa pod svojim imenom. Francoski listi proglašajo trditev Björna Björnsona za absurdum. Ne gre pa za to, kdo je manifest spisal, ampak za to, kdo je zanj prevzel odgovornost pred francosko javnostjo, ki je bila takrat v ogromni večini proti Dreyfusu. In to odgovornost je prevzel Zola.

Polovična vožnja za obiskovalce banovinske vinske razstave v Mariboru.

Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je z naredbo z dne 24. marca odobrila polovični popust vozne cene za obiskovalce I. banovinske vinske razstave in sejma, ki bo od 10. do 12. maja v Mariboru. Polovični popust voznih cen velja od 6. do 16. maja za vse vlake jugoslovanskih državnih železnic iz-
vzemši S. O. E. Legitimacije za polovično vožnjo se dobe pri Vinarskem društvu za Dravsko banovino v Mariboru. Naročilom legitimacij je pridjati po 2 Din v znamkah za vsako legitimacijo. Za razstavne predmete velja popust predviden v tarifi del II., odsek B. XIII.

Poskus samomora.

V neki tukajšnji gostilni na Aleksandrovi cesti si je skušal sinoči z britvijo prerezati žile na rokah zasebni uradnik M. P., brat ljubljanskega odvetnika. Gostje so dogodek pravočasno opazili, mu od vzeli britev in pozvali rešilno postajo, ki je obupanca spravila v bolnico. Pri njem so našli dvojce poslovnih pisem.

Nepoštena služkinja.

Orožništvo v Studencih je včeraj aretiralo in oddalo v sodne zapore 24-letno služkinjo Marijo Senčar. Bila je od 25. marca do včeraj uslužbena pri odvetnikovi vdovi Mariji Jurič. Ko se je gospa med 30. in 31. marcem selila, je dekletu izbrabilo priliko in si nakradlo oblek in perila za okrog 3000 Din in 300 Din gotovine. Nekaj si je poskrila pri raznih strankah v Studencih in Mariboru, nekaj pa je imela skrito na novem stanovanju. —

Vzhodni obrambni blok

Carinska unija med Nemčijo in med Avstrijo, ki je v zadnjem času dvignila toliko prahu, ker je povsem jasno pokazala, da nieno ozadje ni toliko gospodarsko, kolikor je politično, je rodila vse polno novih kombinacij, ki so za nadaljnji razvoj evropske politike izredno velike važnosti. Najneposredneje sta na stvari prizadeti Francija in Češkoslovaška, več ali manj pa tudi Poljska in Jugoslavija. Ker pa obstoja možnost, da se nemško-avstrijski zvezi pridruži kot tretji faktor še Madžarska, nastaja nova neposredna nevarnost tudi za Rumunijo, ki bi tako prišla na zapadu med ta veliki gospodarski politični kompleks, na severovzhodu med sovjetsko Rusijo, zvezano po tajnih pogodbah z Nemčijo, na jugu pa med Bolgarijo kot izrazito eksponentinjo Italije. Pa tudi položaj Jugoslavije in Češkoslovaške bi se po pritegnitvi Madžarske znatno poslabšal.

V Parizu, ki je glede protiakcije in obrambe najbolj inicijativen in agilen, se mrzlično studirajo najrazličnejši načrti, pa tudi v Pragi in Varšavi ne mirujejo. In tako se je te dni zelo resno pojavil predlog za ustanovitev velikega obrambnega vzhodnoevropskega gospodarsko-političnega bloka, ki bi segal od Baltika do Črnega in Jadranskega morja kot neporušljiva falanga. V tem obrambnem bloku bi bile združene republika Poljska, republika Češkoslovaška, kraljevina Rumunija in kraljevina Jugoslavija. Ta blok štirih dokaj velikih vzhodno-evropskih držav, naslonjen na Francijo in Belgijo, bi po številu prebivalstva bil skoraj enako močan kakor nemško-avstrijsko-madžarski ali pa še močnejši. Po letošnjem ljudskem štetju ima Poljska okrog 32.000.000 prebivalcev, Češkoslovaška skoraj 15.000.000, Rumunija preko 18.000.000, Jugoslavija pa se cenjuje tudi na preko 14.000.000. Skupno bi tedaj bilo v tem bloku okrog 80.000.000 ljudi, in to preko 62.000.000 Slovanov, ki že sami skoraj dosegajo število prebivalstva celokupne Nemčije.

Politična osnova tega bloka bi bila razširjena baza Male antante s Poljsko pod vodstvom velesile Francije, s katero in pa z Belgijo bi se število prebivalstva vse skupine dvignile na okrog 130.000.000. Obe skupini, ona v zapadni Evropi od Sredozemskega morja do Rokavskega preliva in Atlantskega oceana ter naša v vzhodni Evropi od Baltika do Jadrana bi vodile najtesnejšo skupno zunanjo politiko, katere glavna težnja bi bila ohranitev miru in sedanjega stanja meddržavnega ravnotežja. V gospodarstvu pa bi se osnovala nekakšna modificirana unija s skupno carinsko politiko ali pa celo popolno združitvijo v en sam ogromen gospodarski kompleks. Podrobnosti bi se seveda morale še proučiti in spoznamo fiksirati, posebno še z ozirom na različno strukturo šestih članic obeh skupin. Vendar pa bi bila vzhodna skupina razven Češkoslovaške skoraj pretežno agrarnega značaja, dočim bi bila zahodna bolj industrijska.

Sličice z ljudskega štetja

KONČNI VTISI POPISOVALCA. — »KRUTO RAVNANJE«? — NEMŠKE, LASKE IN NAŠE METODE. — NAPOVEDI PONEMČEVCEV. — UVIDEVNI NEMCI. — VPLIV 6. JANUARJA 1929. — NAPREDEK.

Ljudsko štetje je v glavnem končano. Brez pomembnih incidentov je šla stvar gladko in prav nihče ni imel povoda za razburjanje nad »bridko usodo nemške manjšine«. Inozemski listi bi si bili lahko svoje »senzacionalne vesti« prihranili za dobo kslah kumar. »Kruto ravnanje« popisnih komisarjev je običajno onstran Karavank in v zasedenem Primorju, ne pa v naši mirni in prizanesljivi domovini!

»Narodna Odbrana« je storila le svojo dolžnost, ko je s proglasom opozorila na važnost pravilne in odkrite napovedi narodnosti in materinskega jezika ob celi naši severni meji. Saj nam je vsem štajerskim rojakom še dobro v spominu, kako so germanski politični, kulturni in gospodarski vplivi pritiskali na matematično že v naprej preračunane narodnostne podatke avstrijskega ljudskega štetja v naših krajih. Ako bi se tudi mi posluževali istih metod, bi prav gotovo ne našli pri nas niti ene stotine Nemcev! Parola »Ali pravi Nemec ali Jugosloven. Srednje poti ni!« je bila z vseh vidikov neoporečna. Velika večina ponemčencev je mogla iz lastne prevdarnosti ugotoviti, da je to stališče pravilno, kar je prišlo tudi pri popisnicah do spontanega izraza. Padec števila Nemcev je produkt prirodnega razvoja in gre predvsem na račun onih pseudo-Nemcev, ki so končno izpregledali in odkrito priznali svoje slovensko pokolenje. Kakor smo popisovalci z zadovoljstvom in zadoščenjem vzeli na znanje take slučaje, prav tako smo z žalostjo ugotovili, da so k sreči le maloštevilni — odpadniki, ki jim še le dokumentaristi dokazi o pokolenju razvežejo pravi slovenski materinski jezik!

V neki vasi pri Kranju rojen uslužbenec, ki je pred 40 leti obiskoval slovensko šolo a ga je usoda pozneje zanesla v nemške kraje, trdi, da je — Nemec, ker je Nemka njegova — žena in on ne zna več »kranjski«!!

V Slov. goricah rojen posestnik, ki je že 34 let mariborski »purgar«, pravi, da je nemške narodnosti, ker je njegov »občevalni jezik« že od nekdaj nemški in se ne more »slovenski izražati«, čeprav dobro razume vse.

Bogat hišni posestnik ni hotel napovedati svoje narodnosti z nemškim izgovorom, da je predvsem »človek« in popisovalcu naj to zadostuje. »Rubriki o narodnosti in materinskem jeziku naj ostaneta prazni!« Pri podrobnem polzvedovanju se je pokazalo, da je gospod pristen Slovenec iz Haloz. To priznanje mu je nekam težko šlo od srca, zato se je hotel skriti pod plašč kozmopolitstva in humanosti...

Nekateri naši someščani tujerodci so ubrali nasprotno taktiko — popolnoma iz lastnih nagibov. Dočim so čisto upravičeno priznali svoj nemški materinski jezik, se niso vpisali kot pripadniki nemške, marveč — jugoslovenske narodnosti. Kakor to zveni problematično, se vendar da dokazati z izrazom čustva, ki ga lahko posameznik goji do kakšne druge narodnosti. To sicer nasprotuje naši tezi o narodnosti izključno po pokolenju.

Enakih slučajev je baje mnogo tudi v okolici in v Dravski dolini.

Vsekakor bo pravilnost teh napovedi morala odločiti komisija. Kažejo pa tipološki, da so se nekateri naši Nemci izpametovali in si želijo mirnega sožitja s Slovenci.

Vpliv 6. januarja 1929 se je v splošnem blagodejno pokazal tudi ob tem ljudskem štetju. Konsolidacija v upravi vodi tudi ljudstvo k uvidevnosti, čeprav splošna gospodarska depresija onemogoča še pravi podvig k sreči in blagostanju.

Prav gotovo pa je, da nacionalizacija našega življa v našem obmejnem ozemlju napreduje, kar bodo točno pokazale številke. Naj nas vodijo v novo srečno dobo narodnega razvoja!

velikih nalogah zlasti mednarodnega mira in na razširjanju duha krščanske ljubezni do bližnjega in krščanske usmiljenosti. —

Koncert Balaban.

Opozorjamo na nastop ruskega umetnika, ki se bo vršil drevi v veliki kazinski dvorani. —

Pogloblitev prosvetnega dela v gornjegrajskem okraju.

Na povabilo predsednika mariborske ZKD so se v soboto zvečer in včeraj sestali delegati prosvetnih edinic v Gornjemgradu, Ljubnem in Rečici ob Savinji na prosvetne konference v svrhu poglobitve prosvetnega dela in določitve novega programa. Na sestanku v soboto zvečer v Gornjemgradu, kjer so člani tamošnjih društev napolnili obe sobi pri gospe Trobejevi, se je po uvodnih razmotiranjih predsednika ZKD g. Spindlerja razvila zanimiva razprava in so se pojavili razni umestni predlogi. Knjižnica tamošnje Narodne čitalnice se bo preuredila in prenovila in bo tekom par mesecev, obogatena tudi z novimi knjigami, zopet na razpolago vsemu prebivalstvu iz mesta in okolice. — V Ljubnem se je sestalo včeraj dopoldne v šoli nad 50 članov tamošnjih društev ter delegatov iz Solčave. Tudi tam se je po referatu Zvezinega predsednika obširno razpravljalo o prosvetnih prilikah v okolišu, o predavanjih, o knjižnicah, nabavi skioptika in kinoaparata za uporabo v celem okraju i. t. d. — V Rečici ob Savinji so se zbrali včeraj dopoldne v dvorani Dramatičnega društva »Prosveta« zastopniki tega društva in Sokola. Po pregledu knjižnice ZKD, ki je v vzornem redu in lepo posluje, se je vršil razgovor o aktualnih problemih prosvetnega dela v okolišu. Na vseh teh sestankih je bila odobrena misel, da se ustanovi za okraj odbor ZKD in bodo vsa včlanjena društva poslala vanj svoje delegate. Vsi trije sestanki so tudi pokazali izredno živo zanimanje širokih plastj naroda, zlasti še tudi mladine, za cilje in načrte poglobljenega prosvetnega dela.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 13. aprila. Zaprto.
Torek, 14. aprila ob 20. uri »Leseni konji«, ab. C. Premijera.
Sreda, 15. aprila ob 20. uri »Baletni večer Grunt-Zukovski«. Kuponi.
Četrtek, 16. aprila ob 20. uri »Cirkuska princesa« ab. A. Kuponi.
Petek, 17. aprila. Zaprto.
Sobota, 18. aprila ob 20. uri »Koncert Brandl-tria«. Dramske cene.
Ptujsko gledališče.
Petek, 17. aprila ob 20. uri »Leseni konji«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz gledališča. Premijera francoske zanimive družinske komedije »Leseni konji« bo v torek, 14. tm. Režira g. J. Kovč. Odlična prvaka beograjskega baletnega ansambla Ksenija Grunt in Anatol Zukovski priredita svoj baletni večer plaščnih in karakternih plesov v sredo, 15. tm. Spored je zelo zanimiv in pester. Originalne kostume je prinesla plesalka iz Pariza, kjer je zelo uspešno nastopala.

»Leseni konji« na ptujskem odru. Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča bo v petek, 17. tm. Vprizori se zanimiva francoska družinska komedija »Leseni konji« od Antoineta. Abonenti so naprošeni, da do tega dne poravnajo aprilski obrok.

Patrijarh Varnava za združitev cerkv.

Srbski pravoslavni patrijarh Varnava je izdal za pravoslavno Veliko noč poslanico, v kateri pravi, da je pravoslavna cerkev vedno sledila Kristusu in je skozi vse težave prišla do zmage. Danes samo še ves pravoslavni svet objokuje žalostno usodo ruske pravoslavne cerkve. Pravoslavna cerkev moli za združitev vseh cerkv in bo rada sodelovala z vsemi cerkvami, ki so dobre volje, na

Mariborski in dnevni drobiž

Šahovski vele mojster Rudolf Spielmann je prispel včeraj popoldne v Maribor in se je kratek čas mudil v našem mestu. Na kolodvoru ga je sprejelo predsedstvo mariborskega šahovskega kluba. Kakor smo že poročali, priredi Spielmann v naši državi serijo simultank, nato pa se bo vršil še match med njim in našim mojstrom, g. Vasjo Pircem. Snoči je Spielmann igral prvo simulanko v Zagrebu. —

»O srcu Evrope«

to je o Krkonoših, Snežki in češkem obmejnem gorovju bo predaval v petek 17. tm. ob 20. uri v Zadrugi gospodarski banki g. dr. Jos. Oblak iz Ljubljane. Predavanje, ki bo zanimalo zlasti planince in smučarje, priredi Zimskosportni odsek SPD Maribor. —

Studenška bela nedelja

je potekla v znamenju tombole. Malokje so menda ljudje tako navdušeni za lov na srečo kot opazamo to zadnja leta v Studencih. Cele kolone so popoldne romale na Trg svobode, a sreča je opotečala: znatnih dobitkov ni nihče odnesel v Studence. — Senzacija je zbudila aretacija služkinje L., ki je neki stranki pokradla perilo in obleko. — Kopalna sezona se razvija. Na obrežju sta se solčila že dva ducata najpogumnejših, ki so tuintam tudi preizkusili toplino motne Drave. Očividno jim voda še nič prav ne tekne! — Studenčani so imeli priliko videti strumne skavte, ki so taborili v gozdu in so se zvečer ob petju in breknanju vračali v mesto. Med starši in mladino so našli mnogo občudovalcev. —

Smrtna kosa.

Umrli so včeraj: v Einspielerjevi ulici 25letni brivski pomočnik Jožef Fabijan, v splošni bolnici pa 18-letna gojenka Trg. akademije Ivanka Poček in 17letni steklarski vajenec Josip Rečnik. Blag jim spomin! —

Iz Slovenskih gor.

Strahovit zločin v Jelovcu nad Kamnico nas je globoko pretresel in nam skalil veselo Alelujo. Človeka je skoro sram, da nosi človeško podobo, ko vidi, da se lahko temna duša tako satanskega zločina v njej skriva. Taki strahotni zločinski tipi se večinoma razvijajo iz tihotapskih postopačev. Plazijo se posebno ob meji, ponujajo vžigalnike, saharin in drugo tihotapsko robo, za vsem pa se ponajveč skriva glavni namen, ogledati si stanovanja in iztakniti, kje bi se dalo kaj izmakniti ali izropati. Prav je, da se proti tihotapcem postopa z brezobzirno strogostjo. Spominjam se še iz šolskih časov, ko smo deklamirali v šoli pesmico »Špartanka«, ko pravi spartanska mati o domovinskem beguncu: ... »hitro bode tihotapec, vsake hudobije hlapec, bo razbojnik in bo tat.« Razbojnik Mohorko je tihotapil, enako sozločina osumljeni Hriberski. Finančnega stražnika v Št. Ilju so umorili tihotapci in še par roparskih umorov zadnjih let v Slov. goricah do sledi ni razjasnjenih. Napram tujim postopaškim klatežem in pritepencem je treba skrajne previdnosti in jih koj javiti varnostnim organom. Tihotapske strigle se morajo popolnoma iztrebiti, šele potem se bo v naših domovih spalo v sladkem miru.

Baletni večer Ksenija Grunt-A. Zukovski.

V sredo, 15. aprila ob 20. uri priredita baletni večer ga Ksenija Grunt in Anatol Zukovski, prvaka beograjskega baleta. Ga Gruntova je imela ogromne uspehe v Parizu, odkoder je prinesla s seboj obilen in zanimiv spored, ki ga je naštudirala z največjimi baletnimi mojstri v Evropi, go Olgo Preobražensko in go Žano Ransajev, šefinjo specialne šole za orijentalne ples. Ga Gruntova je prinesla s seboj iz Pariza bogate in razkošne kostume; posebno zanimiva je obleka za kambodžijski ples, ki je precizno izgotovljena po specialnih načrtih in reliefih. Kritika pariških listov omenja posebno pohvalno indijske in eksotične plesne ge Gruntove. Na sporedu so najrazličnejše točke, kot klasični, karakterni, akrobatski plesi in humoreske, med katerimi je n. pr. zanimiva scena »Mornarska ljubezen«. Nadalje so na sporedu Ukrajinski duet, španski ples in drugi. Vsekakor se obeta zelo zanimiv umetniški večer. —

KINO

Grajski:

Samo še v ponedeljek in torek:
NJENO VELIČANSTVO LJUBAV.
Od srede dalje govoreči in zvočni vefilm:
AFRIKA GOVORI...

Union:

Samo še danes:
LETALCI
Senzacionalen vefilm o junakih nad oblaki. 100% govoreči in zvočni vefilm v nemškem jeziku:

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO:
V soboto in nedeljo:
ŽELEZNA MASKA
Douglas Fairbanks

Gremij trgovcev v Mariboru

opozarja ponovno svoje člane, da so po pravih primorani javiti gremiju tekom osmih dni vsak sprejem ali izstop nameščencev in vajencev, česar se pa mnogi trgovci ne drže. Zato poziva gremij vse člane, da čimprej revidirajo prijavne knjižice ter se prepričajo, ali imajo prijavljene vse nameščence odnosno odjavljene one, ki so že izstopili in morebitne nerednosti takoj popravijo, ker bi bilo gremijalno načelstvo v nasprotnem slučaju primorano, vse take nedostatke kaznovati po § 24 gremijalnih pravil. —

Vinarska podružnica v Mariboru

ima v soboto, 18. t. m. ob 13. uri v hotelu »Orel« v Mariboru redni občni zbor. Na dnevnem redu je poročilo funkcionarjev, volitev delegatov za občni zbor Vinarskega društva in slučajnosti. —

Izlet gostilničarjev in hotelirjev Dravske banovine

na Tirolsko, Predarlško, v Švico in Nemčijo je radi zadostnega števila udeležencev zagotovljen. Kljub nizki ceni, saj stane izlet za udeležence iz Maribora 1658 Din, za udeležence iz Ljubljane pa 1750 Din, pa pogrešamo še vedno mnogo gostilničarjev in hotelirjev iz naših najbolj tujsko-prometnih krajev in sicer iz okolice Bleda, Boh. Bistrice in Kranjske gore. Tudi Dolenjska, Savinjska in Mislinjska dolina se ni doslej odzvala v takem številu, kakor bi želeli. Nujno svetujemo vsakemu zavednemu gostilničarju in hotelirju, kateremu leži na srcu napredek naše gostilne in ki cenil vrednost tujskega prometa, da se tega izredno podučnega izleta udeleži. Izlet se vrši od 2. do 9. maja in sprejema prijave Zveza gostilničarskih združenj v Mariboru.

Ponedeljek Sreda kabaretni večer Velika kavarna

Na dobrodelni tomboli poštnih in brzojavnih nižjih uslužbencev

so zadeli: glavno tombolo — kompletno spalnico — Renat Uršnik, trgovski pomočnik v Krčevini; drugo tombolo Marija Pelc — šivalni stroj; tretjo Antonija Železinger, zasebnica — žensko kolo; četrto, Roza Janoš, zasebnica — pitanega prešiča; peto, Franc Klemenčič, klepar — moško kolo; šesto, Dnic Milčeva — sukno za moško obleko. Udeležba občinstva na prvi letošnji tomboli je bila naravnost ogromna. —

Iz Krčevine pri Mariboru.

Ob priliki svoje šestdesetletnice sem prejel toliko darov in častitk, da se tem potom vsem najpristržnejše zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem g. dr. Pivku za njegov govor, šolskemu upravitelju g. Cvetku za pozdrav v imenu učiteljstva, Rdečega križa in Sokolstva občine Krčevine ter vsem ostalim govornikom in pevcem, Vsem članom in gostom, ki so v tako obilnem številu posetili ta večer. Najpristržnejša zahvala. Ivan Cerinšek.

Nova razkritja o planetu Marsu

NA NAŠEM SOSEDU JE ZRAK. — PUŠČAVE, VODE IN KOPNA. — GRADITEV NOVIH DALJNOGLEDOV.

Kakor v vseh znanstvenih panogah se tudi v zvezdoslovju neprestano rušijo razna stara naziranja in dognanja, ki so se že zdela definitivna in nespremenljiva. Tako je bilo n. pr. svoječasno »ugotovljeno« in v vse astronomske knjige zapisano, da na planetu Marsu sploh ni zraka, ali pa da je, če je, silno redek. Logičen zaključek iz te ugotovitve je naravno bil, da tam tudi ni vode in ni nobenih živih bitij, niti rastlin niti živali, še manj seveda ljudi. (Nekaj podobnega smo nedavno brali v ljubljanskih dnevnikih tudi o Veneri, dasi ni res). Ponovna temeljita raziskovanja s pomočjo spektralne analize o priliki zadnjega približanja Marsa k naši zemlji pa so dokazala, da je tudi ta planet, kakor naša zemlja, obdan z atmosfero, čeprav znatno redkejšo.

Najtemeljitejša opazovanja in raziskovanja je izvršila znamenita ameriška zvezdarna Mount Wilson, ki razpolaga z mogočnimi aparati, posebno z refraktorji in teleskopi ogromnega obsega. Planet je bil nešteto krat in v vseh mogočih fazah fotografiran ter tudi sicer preiskan in rezultat je bil: Mars ima atmosfero, in sicer tolikšno in takšno, da je ekstenzenca rastlinstva in živalstva na njem čisto mogoča. Drugo je seveda vprašanje, kakšno je marsovsko rastlinstvo in živalstvo: ali se je razvilo po istih principih kakor naše pozemsko ali po docela drugih, nam neznanih? Točen odgovor je nemogoč, toda logika razuma nam pravi, da na Marsu ne morejo prevladovati docela drugačni naravni zakoni kakor na zemlji, saj je nastanek obeh istega izvora in sta tudi oba zgrajena iz enake materije. Še oblikovanje zunanje oblikovanje, je seveda lahko docela drugačno, nam neznano in morda celo tuje in težko razumljivo.

Fotografični posnetki in pogledi skozi daljnogleda so pa pokazali tudi močno diferenciacijo barv na površini planeta Marsa. Tako se je razločno opazilo, da

sta tečaja bela, včasih manj, včasih več. Iz tega sledi, da sta pokrita z ledom in snegom, ki se v raznih letnih dobah krči in širi, prav kot na naši zemlji. Druge površine planeta so rjavkasto rdečkaste, naslednje pa temnejše, modrikaste ali zelenkaste. To pomeni: rjavkaste in rdečkaste pokrajine so najbrže puščave brez vsakega rastlinstva in seveda tudi brez vode. Modrikasti predeli so morja, odnosno jezera, ki pa niso tako enotno in zakroženo razdeljena kakor na zemlji. Zelo so slična tisočerim in tisočerim jezerom na Švedskem in Finskem, le da je razmerje med vodo in kopnino bolj uravnoveženo. Zelenkasti predeli, ki so krajevno več, ali manj tesno spojeni z modrikastimi, tedaj z morji in jezери, so kopnine, najbrže močvirnate, pokrite z vegetacijo, travo, rastlinami, grmi in drevesi. Teh je razmeroma manj kakor puščav in morij, odnosno jezer.

Tako bi tedaj bilo skoraj nedvomno dokazano, da je planet Mars prav tako živ svet kakor je zemlja, samo da je v razvoju ali zaostal za našo zemljo, ali pa jo je že prehitel in se je postaral. Kaj je točneje in verjetneje, ni mogoče ugotoviti. Premer še tako povečanega planeta je še vedno zelo majhen. Zato je opazovanje podrobnosti nemogoče. Kljub vsemu temu lahko že skoraj pozitivno trdimo: planet Mars pokriva vsaj ponekod rastlinstvo in na njem je tudi živalstvo. Morda so tam tudi ljudje? Na vsa ta poslednja vprašanja, ki nas vse tako silno zanimajo, pa bo mogoče skoraj gotovo odgovoriti, ko bodo zgrajeni nekateri novi daljnogledi, ki so v delu. Ti daljnogledi bodo za polovico in še mnogo več širši, kakor so največji dosedanj. Največji med njimi sploh bo postavljen v neki novi zvezdarni v Buenos Airesu v Južni Ameriki. Izdelan in postavljen bo najbrže še letos. Če se izdelava posreči, potem bomo v nekaj letih razkrili še neslutene vsebinske skrivnosti. Počakajmo torej še nekaj mesecev ali kvečjemu let.

Trnjeva umetniška pot Charlie Chaplina

Kakor so svoječasno grška mesta tekmovala, katero bo priznalo kot rojstno mesto Homerja, tako se danes borijo posamezne države za — Charlie Chaplina. V začetku se je govorilo, da je Charlie Chaplin Španjolec, rojen v Madridu. Potem se je trdilo, da je Meksikanec, Argentinec, celo Parižan. Pariz se je trudil, da v tej tekmi o Chaplinovem rojstvu zmaga, ali brez uspeha. Charlie Chaplin je kot svoje rojstno mesto označil London.

Življenje Charlie Chaplina je ovito s tajinstveno kopreno, ker on z naravnost bolnim ljubosumjem skriva svoje življenje pred raznimi radovedneži. Vse, kar je javnost od časa do časa zvedela o Chaplinu, so bile izmišljene anekdote o njegovih porokah. Javnost, ki se je začela zanimati za Chaplinovo osebnost, je bila na višku fantazije, a spretni filmski agenti so se trudili, da bi čim bolj vzbujali pri Chaplinovih oboževalcih željo po senzacijah.

Chaplin beži pred glasnim mestnim ropotom. Smatra svoje privatno življenje za svojo lično zadevo in ne govori nikomur ničesar o njem. Svoj prosti čas, to je od polnoči pa do ranega jutra, prebije rajše pri čitanju filozofskih in socijalnih del, nego da bi govoril o bodočnosti zvočnega filma. Chaplin je zelo občutljive narave in mogoče je ravno radi tega o njem toliko legend. Danes obstoja v Ameriki zelo obširna literatura o Chaplinu. Tu imamo kritično in estetsko slavljenje Chaplina kot najboljšega klovna, filozofska dela o metodi Chaplinove komike in romane, v katerih je on glavni junak. Premijera vsakega Chaplinovega filma privabi najboljše kritike in dogodek se opisuje na dolgo in široko.

Mladost Chaplinova ni bila lepa. Pretrpeti je moral mnogo hudega. Ko je prišel na višek svoje slave, ni nikdar poskušal olepšavati svojega mladostnega življenja. Ki je bilo polno težkoč. Do leta

1906 je nastopal Charlie Chaplin v raznih otroških vlogah. Pozneje so mu zapuili tudi druge vloge, v katerih je dosegel zelo velik uspeh. Nekega dne je dobil iz Newyorka pismo, v katerem so ga povabili na pogovor v poslovnico tvrdke Kessel in Bauman. Chaplin je šel v Newyork in ko je prišel v poslovalnico, je izvedel, da sta Kessel in Bauman ustanovitelja filmskega podjetja »Keystone«. Pogodba je bila sklenjena takoj in Chaplin je dobil kot honorar tedenski 200 dolarjev, to je približno 12.000 dinarjev. V filmskem ateljeju v Los Angelesu so ga predstavili španjolskemu pesniku Joseu Seunetu, ki pa ni bil preveč navdušen za Chaplina. Predlagal mu je, naj si nabavi po možnosti čim smešnejšo obleko. S svojim prvim filmom je Chaplin doživel popoln neuspeh. José Seunet se je hotel na vsaki način znebiti Chaplina in ponudil mu je precej veliko svoto kot odpravnino, ako hoče preklicati pogodbo. Chaplin se pa ni dal premamiti s to zapeljivo ponudbo. V življenju se je naučil vzdržati tudi najhujše. Ni prej odnehal, dokler mu niso dovolili, da sam inscenira en film, za katerega je tudi tekst sam napisal. Uspeh je bil sijajen. Od tega trenutka pričenjajo uspehi in slava Charlie Chaplina.

S Zeppelinom v Sibirijo

Dr. Eckener je v razgovoru z zastopnikom pariškega »Petit Journal« izjavil, da radi sedanje svetovne gospodarske krize ne računa z uresničenjem svojih načrtov pred potekom dveh let. Zeppelin, ki je določen za poštno službo preko Oceana, bo lahko vzel s seboj tudi do 50 potnikov. Spočetka namerava dr. Eckener upeljati polmesečno službo z zračno ladjo, kasneje pa bi naj večkrat vozili trije Zeppelin. Za sredino julija pripravlja dr. Eckener vožnjo v Sibirijo, da bi proučeval še nepoznana obrežja ob Severnem ledenem morju. Polet se bo pričel na Spitzbergih. Dr. Eckener upa, da bo čez leto dni imel že večji in hitrejši Zeppelin nego so bili doslej.

Mrlič, ki je dedičem javil svojo oporoko

Anglija je dežela, kjer ima testamentarni akt izredno veliko važnost in vsled tega tudi vlada zanj tam vedno veliko večji interes, nego kjerkoli drugje. Zato je nastal v Angliji tudi običaj, da se objavljajo oporoke v časopisih. Angleški državljani lahko iz svojega dnevnega časopisa izve do pare, koliko je zapustil ta ali oni veliki trgovec ali industrialec, koliko je zapisal preostalim članom rodbine, koliko je namenil svoji služinčadi, dobrotelnim ustanovam, športnim klubom itd. To staro tradicijo je na svoj poseben način moderniziral birminghamski veletrgovec Mitchell. Dal je še za časa svojega življenja izdelati govoreči film, v katerem je bil igralec on sam. V soglasju z gibi na belem platnu je govoril Mitchell v filmski aparat svojo oporoko. Nedavno je veletrgovec umrl in dediči so se po končanih pogrebniških obredih zbrali v salonu, kjer so zavrteli njegov posmrtni film. Veletrgovec je na platnu in z živo besedo povedal, koliko je dobil vsak posamezni dedič. Seveda si je pri tem privoščil razne očitke in nasvete, zlasti za nekoliko lahkomišelnih člane svoje rodbine. S prošnjo, naj njega, pokojnika, ne pozabijo in s primernim poklonom se je Mitchell ločil od svojih dedičev.

Francoske anekdote

Ko je grofica Parabere rodila svojemu že zelo priletnemu soprogu petega otroka, je izjavil vojvoda Orleanski svojim prijateljem, da grof Parabere, ki ima že 75 let, nikakor ne more biti oče svojih otrok.

»Otroci so čisto gotovo njegovi,« je pripomnil grof Argentineuil, »to spoznam po sovraštvu, s katerim postopa mati z njimi.«

Gospa pl. Tencin je znala svoje številne grde lastnosti izredno spretno zakrivati s svojo milino in dobrotljivostjo. Ko so nekoč zopet slavili njeno dobrotljivost, je pripomnil Troublot: »Gotovo, njena dobrotljivost je čudovita; ako bi hotela umoriti takega sovražnika, bi se gotovo poslužila najmilejšega strupa.«

Mirabeau je imel v svoji mladosti črne koze in je bil od tedaj njegov obraz popačen. Da ga poniža, mu je rekel nekoč eden njegovih prijateljev: »Vaš obraz je podoben rešetki.«

»Imate popolnoma prav,« je odgovoril Mirabeau, »toda boli Vas gotovo, da prodira moj duh skozi vse luknjice tega rešeta.«

Ne več mlada, toda še vedno lepa vodinja Montpensier, se je zopet enkrat smehljalje opazovala pred zrcalom. Ko se je dovolj načudila, je rekla svoji hčerki: »Kaj bi dala zato, da bi bila tako lepa kakor sem jaz?«

»Mati,« je odgovorila hčerka, »isto kar ti, ako bi ti s tem mogla priboriti mojo mladost.«

Humor inozemstva

Navdušen pristaš letalstva zatrjuje, da je polet z letalom tako varen kakor spanje v postelji. Toda ne smemo pozabiti na statistiko, ki kaže, da v postelji umre več ljudi kot povsod drugje.

Sodnik: »Oba moža sta se naskočila s stoli. Ali niste nič storili, da bi ju pomirili?«

Priča: »Ne, gospod sodnik, ko pa ni bilo tretjega stola!«

»Moj ženin izda vse preveč denarja za cvetlice. Vsak dan mi prinese drag šopek. Rada bi ga tega odvadila!«

»Samo malo potrpljenja, saj se boste kmalu poročili!«

»Bojim se, gospod zdravnik, da je dobil moj mož strašno bolezen,« je rekla izredno klepetava ženska. »Včasih mu govorim po celo uro in pridem šele potem na to, da ni slišal niti besedice.«

»Pomirite se, gospa,« je odgovoril zdravnik, ki je takoj spoznal položaj, »saj to ni za moža trpljenje, temveč dar.«

Sport

ISSK Maribor — prvak mariborskega okrožja

Včeraj se je odigralo drugo kolo spomladanskih nogometnih prvenstvenih tekem. Kot favorita sta šla v boj Rapid in Maribor. Dočim je Rapid visoko porazil svojega nasprotnika, je Maribor igral s Železničarjem neodločeno.

Po včerajšnjem kolu je prvenstveno stanje sledeče:

ISSK Maribor	5	3	1	1	30:6	7
SK Železničar	5	2	2	1	27:5	6
SK Rapid	5	2	2	1	14:7	6
SK Svoboda	5	0	1	4	4:41	1

ISSK Maribor mora odigrati še eno tekmo in sicer proti SK Svobodi. Ker bo sigurno zmagal, se lahko že danes smatra ISSK Maribor za prvaka mariborskega okrožja. Za drugo mesto pa se bosta borila prihodnjo nedeljo Rapid in Železničar.

ISSK Maribor:SK Železničar 1:1 (1:1)

ISSK Maribor: Koren, Pliberšek, Bertonec II, Domicelj, Kirbiš, Konič, Petan, Starc, Jež, Priveršek, Hreščak. SK Železničar: Mahainc, Konrad, Wagner, Ronjak, Frangeš, Antoličič, Kohout, Efferl, Pezdíček, Paulin, Konrad II.

Tekma je privabila na igrišče ISSK Maribora do 800 gledalcev. Tekma je bila do konca napeta in je tekla precej ostro. Bila je pač tipična borba za točke.

»Maribor«, ki je nastopil v spremenjeni postavi, ni predvajal one igre, ki smo jo pričakovali. Zlasti napad je igral popolnoma raztrgano. Manjkala je skupnost. Močno se je poznala odsotnost Bertonec I. ki je igral v reprezentanci LNP v Beogradu Zadovoljiti naš je mogla edino ožja obramba. Duša moštva in tudi najboljši mož na polju je bil branilec Bertonec II., ki je opravil ogromno delo. Bil je odlični taktičar in dober v igri z glavo. V napadu je igral najbolj žalostno vlogo Petan na desnem krilu, ki je ne samo pokvaril serijo pozicij, temveč odvzel celo žogo svojim boljše plasiranim sosedom v odločilnih trenutkih. Boljša moža sta bila Hreščak in Jež, dočim sta se Starc in Priveršek zaman trudila, da bi izpolnila vrzeli v kvintetu. — Krilska vrsta je zaostajala za nasprotnikovo v precejšnji meri, kar je tudi deloma krivo, da se napad ni mogel razviti.

Železničarji so se izkazali kot bolj odločno in prodorno moštvo in bi bili zmago, po poteku igre sodeč, tudi zaslužili. Najboljši del moštva je bila napadalna vrsta, ki je delala izredno hitro in požrtvovalno ter ni štedila s streljanjem. Najboljši mož je bil srednji krilec Frangeš. Bil je skoraj povsod, kjer je bilo treba reševati, čistiti, pomagati in odločiti. Obramba je bila na mestu, vendar se zdi, da je bil Mahainc v vratih zelo nesiguren.

Scortala sta Jež v 13' za Maribor in Paulin v 35' za Železničarje.

Sodil je g. Cimperman iz Ljubljane zelo objektivno.

V predtekmi je zaslužno zmagala rezerva Železničarjev nad rezervo ISSK Maribora z 2:1 (0:0). Sodil je g. Nemec.

SK Rapid:SK Svoboda 8:0 (4:0)

Svoboda je morala tudi včeraj kloniti pred močnim nasprotnikom. Svoboda absolutno ni bila dorasla izbornemu napadu Rapida, vsled česar je bila igra enostranska in dokaj nezanimiva. Rapid je imel tudi včeraj najboljšo moč v napadu in v ožji obrambi. Pri Svobodi je edino odgovarjal vratar, ki je pokazal par lepih parad. Sodil je g. Vesnaver.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: Mrlija:Hermes 3:2 (0:1).

Osijek: Vasas (Budimpešta):Gradjanski 3:3 (2:0).

Beograd: Beograd:Ljubljana 2:1 (1:0); Budimpešta:Zagreb 5:0 (3:0).

Dunaj: Avstrija:Češkoslovaška 2:1 (2:1).

Budimpešta: Madžarska:Švica 6:2 (2:2).

Praga: Dunaj:Praga 5:2 (3:1).

Plzen: Plzenska reprezentanca:Hašk (Zagreb) 4:1 (3:1).

Gradec: Sportklub (Dunaj):Kastner & Öhler 3:2 (2:1).

Zagreb: Viktorija:Sokol 3:0: Železničar:Snarfa 2:0.

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

111

In res je kmalu utihnil hrup, ki se je nadaljeval še nekaj minut po ostalih delih hiše; vsesplošno molčanje je naznanilo čakajočim, da so kraljevi ljudje odšli.

»Ne ganite se nikamor, počakajte malo,« je velela Magdalena Feronova.

Smuknila je ven, stekla po stopnjicah iz kleti in pregledala naglo vso hišo; skozi okna se je ozrla po okolici.

Nato se je vrnila.

»Nikogar ni več,« je dejala z vročično veselostjo. »Pojdite zdaj z mano... saj mislim, da ne nameravate več ostati v tej hiši? Verjemite mi, on, ki je prišel nocoj, goji do vas odslej strašno sovraštvo, ki ne bo poznalo nobene meje v svojem maščevanju.

»Ali mislite kratja, madam? je rekel Ragastan začuden.

Magdaleno je izpreletelo.

»Da,« je dejala, trudeč se ohraniti vso brezbriznost svojega glasu, »kralja mislim...«

»Ali ni mar ta hiša odslej varnejše zavetišče, ko menijo, da me ni tu?«

»Da zdaj menijo, da vas ni več tu; prepričani pa so tudi, da pride semkaj nekdo drugi, prej ali slej, in zato se bodo oglašali še in še, da bi ga zalotili... Že jutri pride kralj nemara zopet v to hišo.«

»Milostna, poslušam vas, a vas ne razumem: toda izkazali ste mi že toliko simpatije, da se ne obotavljam zaupati vašim nasvetom.«

»Pojdite torej z mano... Pokažem vam kraj, kjer boste varnejši nego tu.«

»Še eno besedo, gospa. Dajte, da vas vprašam, zakaj gojite do nas toliko zanimanja...«

»Saj sem vam povedala, ko sva se videla prvič; zadošča mi dosti. Zaradi tega samega sem vas pripravljena oteti, kolikor je v moji moči.«

Te besede je izrekla z glasom neukrotljivega sovraštva.

Ragastan se je zamislil.

Zdaj mu je prišlo na um, da je iskal kralj morebiti ravno to žensko in da je kralj tisti, ki ji je podaril to hišo.

Toda preveč misli čisto drugačne smeri mu je zdaj rojilo po glavi, da bi se bil mogel muditi dolgo pri tem predmetu.

»Pripravljeni smo vam slediti,« ji je odgovoril samo.

»Odpravimo se torej čim najhitreje.«

Zavila se je naglo v svoj plašč, zakrila si lice s krinko ter stopila iz hiše.

Žileta in Beatrice, Ragastan in Spadakapa, oborožena z bodali in pištolami so ji sledili.

Iti so morali peš.

Žileta je bila vajena tega. Beatrice pa je bila preveč hrabra, da bi se bila plašila iti zvečer po Parizu, čeprav je bila ura že skoro devet, torej čas, ko je postala cesta carstvo raznovrstnih klatežev.

Hodili so v tem-le redu:

Magdalena Feronova je korakala na čelu, odvarja je vrsto; šla je čisto sama, kakor je želela izrecno.

Sledili sta ji Beatrice in Žileta v Ragastanovem spremstvu.

Za družbo pa je hodil Spadakapa z golim rapirjem pod pazduho.

Na ulicah, pogreznjenih v popolno temo, niso srečali nikogar, razen zdaj pa zdaj kakega meščana, pred katerim je korakal dobro oborožen sluga s svetilko.

Tiste čase je bil pravcati bojni pohod, iti z doma po mirozovu.

Tako so prišli do ulice Sen-Deni, ene izmed tačasnih velikih žil Pariza, ki se je zdelo nekoliko bolj oživljena od ostalih; to je nekatere krčme so bile še odprte, in tu pa tam je srečala družbo tolpa mladih gospodov ali študentov, prepevajočih na vse grlo.

Včasih je prikoralala tudi patrolja mestne straže s helepartami ali musketami na rami in oklepom na prsih.

Magdalena Feronova je obstala pred lepo meščansko hišo, prijetnega in udobnega lica in z okni na ulico; na ostrih straneh so se vrtile zastavice ter škripale v vetru.

V dalji se je oglašil ta hip melanholični glas nočnega čuvaja.

Magdalena je odklenila vrata v zidu, ki je obdajal hišo.

Ta hiša je bila last ranjkega Feron.

Toda on ni prebival v njej.

Šele malo pred svojim tragičnim koncem jo je bil začel nesrečnež urejevati, ne manj razkošno od plemiškega dvorca.

Hiša je bila prostorna.

Magdalena je stopila v obširno vežo, kjer so se začemale lepe kamnite stopnjice s kovano železno ograjo.

Šla je po njih navzgor.

V prvem nadstropju je bilo veliko stanovanje, sestavljeno iz več že opremljenih sob.

Magdalena je stopila vanje.

»Tu,« je dejala, »vas ne bo iskala živa duša. Lastnik te hiše je mrtev.«

In dasi je rekla te besede z mirnim glasom, vendar je Ragastan čutil, da se skriva strašna drama v preprostih besedah:

»Lastnik te hiše je mrtev.«

»Madam,« je rekel vitez, resnično ganjen, »rad bi vam ponudil več od banalne zahvale... Ali morem storiti kaj za vas?«

Magdalena je stresla glavo in žarek zmagoslavja se ji je zasvetil v očeh.

»Vse, kar je mogoče storiti za me, sem že storila sama,« je dejala. »Ne delajte si torej skrbi, gospod. Ostanite v tej hiši, dokler se vam zdi koristno, ali prijetno. Bodite kakor doma in to tembolj,« je dodala z usmevom, »ker nima od te hiše nihče dvojnih ključev — niti jaz sama ne...«

S temi besedami se je naklonila kavalirsko, in predno sta Ragastan in Beatrice premagala svoje začudenje, jima je izginila izpred oči.

»Čudna ženska,« je rekel vitez.

»Pretrpela je mnogo in še trpi. Marsikaj bi dala, da bi poznala njeno bol in bi jo mogla potolažiti...«

Ne mislita več na to, vsaj zdaj ne. Draga moja, uredi si s tem otrokom kar najbolje... Jaz in Spadakapa imava še neko pot.«

Beatrice se je zdrznila.

»Ali gresta v Dvor čudežev?« je dejala in prebledela.

»Potrebno je. Samo dve uri mi še preostajata, da pridem do mladega moža, ki nosi ime najinega sina.«

Žileta je sklenila roke.

»Oh, rešita ga,« je zaprosila.

»Izkušal bom, dete moje. Na pot tedaj! Z Bogom! Eh per bakko, kakor je govoril naš ranjki sovražnik Borgia, saj smo videli še vse drugačne reči.«

Beatrice je komaj premagala genotje, ki ji je stiskalo srce. Pa tudi Ragastan ni hotel pokazati, da ga je pretreslo. Stisnil je ženo na prsi, objel tudi Žileto, nato pa je naglo odšel v spremstvu zvestega Spadakape.

Bilo je nekako okrog desete ure.

DRUGI DEL.

I.

Rokovnjači in vlačuge.

Policija tistih časov je bila kljub krutosti v izvešnem smislu vendarle paradiž, ako jo primerjamo z današnjim peklo. Vešala in grmade si srečaval sicer korak za korakom; toda gnet, ki je pritiskal na družbo, je bil izraz surove, takorekoč vidne sile; takrat ni bilo niti policajev, da bi te jemali na zapisnik, ako si zavriskal na ulici, niti tistega podlo strahopetnega vo-hunjenja in pedantske perfidnosti, ki je značilna za policijo današnjih dni kulture in napredka.

Dandanašnji je na primer vsaka policijska operacija stroga tajnost, dokler je ne izvede po natanko določenih paragrafi.

Takrat pa so vedeli vsi rokovnjači na Dvoru Čudežev, da se pripravlja proti njim pohod — neke vrste ogromna brakada, ki jo je bil zamislil Monklar ob navsvehih Ignacija De Lojole.

Edino, česar niso vedeli rokovnjači, je bil dan, kdaj se izvrši sovražna nakana.

V pričakovanju tega dne se je bil Dvor Čudežev pripravil na pravcato obleganje.

Kralj argotski — berač Trikot — je bil spretno razširil vest, da so sploh opustili misel na takšen pohod; toda Manfred in Lantne sta dosegla s svojimi navsveti, da so rokovnjači ravnali kljub temu tako, kakor da je pričakovati napada vsak trenotek.

Trikot, ki je bil nasprotnik vsakega odpora, se je delal, kakor da jemlje vlogo vojskovodje jako resno.

Kakor običajno, je bil razpostavil tudi tisti večer straže po vseh ulicah, ki so mejile ob prostrani štirikotnik.

Toda te straže so bile njegove kreature in slehernemu je bil naročil:

»Ne recite ničesar in pustite jih skozi!«

Po teh kratkih besedah se vrnimo k Ragastanu.

Vitez in Spadakapa sta bila naglo odšla iz ulice Sen-Deni po bližnjici proti Dvoru Čudežev.

Ragastan je bil v skrbeh.

Vedel je, da mora priti do Manfreda, pa naj ga stane, kar hoče.

Toda vselej, kadar je hotel prodreti v kraljestvo argotsko, je bil naletel na tako čudne zapreke, da ni imel prav nikakega upanja, da se mu posreči nocoj.

»Gospod,« je dejal Spadakapa, smejoč se pod svojimi strašnimi brki, »ali veste, na kaj sem mislil, ko sva bila zaprta v kleti pri Tuilerijah?«

»Ne vem, a rad bo poslušal, če mi poveš...«

»Mislim sem, kaj bi bilo, če bi bilo slučajno zažejalo kakega vojaka, pa bi bil hotel piti vino iz našega soda...«

»Ostalo si lahko mislim: morali bi se spopasti. A zakaj ti prihaja to na um?«

»Kar tako: mislim sem si — ljudje, ki jih ožejajo, so zmožni vsega — še povelje bi pozabili, ki jim je dano.«

»Že vem, kaj hočeš reči, a tvoje sredstvo je slabo!... Poizkušal sem že to... Ne, ne, jaz imam drugo idejo, ki se nama utegne posrečiti. Stopiva...«

Pospešila sta korake.

Kmalu sta bila v labirintu nesnažnih in mračnih ulic, ki so tvorile nerazrešno mrežo rokovnjaškega kraljestva.

Ragastanova misel je bila, povedati prvemu rokovnjaču, ki mu bo hotel zabraniti prehod, novost, ki jo je bil izvedel iz kraljevih ust, to je, da naskoči Monklar o polnoči Dvor Čudežev z vsemi svojimi silami.

Toda, kako se je moral čuditi, ko je videl, da ga ne ustavlja nihče.

Zdajci pa sta stopila v uličico, sredi katere se je dvigala barikada, sestavljena iz tramov in sodov.

»Aho!« je dejal sam pri sebi, »ljudje so vendarle zavohali, kaj se pripravlja! Torej naju ustavijo tukaj.«

Ugodno na prodaj.

Prodajam 10 minut od glavnega kolodvora enonadstropno hišo z 8 sobami, 4 kuhinje, 4 shrambe z verando in balkonom, klet kakor tudi 4 drvarnice, zraven vrt za zelenjavo. Hiša je nova ter še ni popolnoma dogotovljena ter je 12 let davka prosta. Na prodaj je radi preselive za 145.000 Din. Din 20.000 je vknjiženega. Resni reflektanti naj se pisмено zglasijo pri Francu Kacu, trgovcu z Zgornji Bistrici, pošta Slov. Bistrica. 1018

Vrtnice.

nizke, 10 kom. za Din 40.—, 60.— in 80.—, visoke vrtnice in plezalke, lepotično grmičevje, konifere, petunije, salvije, georgine in sploh vse za vaš vrt dobite najcenejše pri Vrt Džamonja 1 drug, velevrtnarstvo, Koroščeva ulica 44. 1016

Opremljeno sobo

z eno ali dvema posteljama oddam s 15. aprilom. Sodna ulica 16/II, vrata št. 8. 1040

Prodajam voz

in konjsko opremo. Naslov v upravi Večernika. 1028

Izdelovalnica in popravilnica

vsakovrstnih čevljev, postrežba točna in solidna. Se priporoča Franc Golob, Mlinska ulica 4. 1049

Samostojno pomočnico

sprejme takoj atelje za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 1011

Vrtnice,

10 nizkih v krasnih barvah samo Din 60.— dobite v vrtnariji Ivana Jemeca. Prešernova ulica. 898

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Hitro popravilo ur, ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

zastopniki se sprejmejo

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Inserirajte
v
»Večerniku«

Hitro se envezek!

od Papirnice

ljubsko tiskarne

Slomškov trg 6